

Отбора по право на Софийския университет

Поговорихме с част от отбора по право на Софийския университет, участвал в международно състезание по европейско право, на което се класират на второ място – губят на косъм от Словения. Всяка година състезанието се провежда в различна държава – европейска или свързана с Европейския съюз. Тазгодишното състезание се състоя в Грузия, миналата година – в Полша. То се организира от Сдружението за международни състезания по право /СМСП/, учредено през лятото на 2009 г. Целта на Сдружението е да популяризира сред българските студентите състезанията по право, да селектира и организира подготовката на отбори, които да се състезават от името на университетите, както и да им съдейства за постигане на високи резултати. Едновременно с

това СМСП работи за повишаване на интереса към проблемите на международното и европейското право.

Срещнахме се с двамата треньори на отбора - Александра Ковачева и Иван Лазаров, както и с двама от тазгодишните участници в него: Донка Стойчева и Деян Петров. Вижте какво ни споделиха те в следващите редове.

Иван ни разкрива, че състезанието по право на Европейския съюз представлява симулация на процес пред съда на ЕС, точно така както се случват истинските казуси пред съда. Става въпрос за производство на преюдициално заключение, което се дава от съда на ЕС.

Състезанието притича в две фази – писмена и устна. Казусът излиза в началото на февруари, след което има около 3 месеца за подготовка върху казуса – четене на съдебна практика, на приложимата правна уредба. На тази база отборите са задължени да представят писмени защиты за страната и на ищеца, и на ответника. След предаването на тези защиты има един месец, в който отборите се готвят за последната фаза. Тя е именно устно заседание пред съда на ЕС.

Александра допълва, че основната разлика на това състезание е, че се занимава само с европейско право. Със-

тезанията се различават по това какъв процес се симулира. В конкретния случай се симулира процес пред съда на ЕС в Люксембург с всички негови специфики.

Казусът обикновено излиза края на декември или началото на януари. Устните състезания се провеждат май или април. Селекцията за отбора се прави декември, състезанието е през май. Подборът е ограничен в рамките на Софийския университет – декември се пускат обявите за състезанието. От кандидатите се изисква да изпратят автобиография на английски език и да отговорят в рамките на 150 думи зададения въпрос или да направят резюме на решение. След това треньорите решават кои от тях да поканят на интервю – това е първият стадий. На одобрените се предоставя примерен казус, който трябва да решат за няколко дни или седмица. Интервюто се провежда на базата на този казус, чиято идея е да поставя сложни въпроси, за да се разбере как реагират студентите в такава ситуация. Освен казуса им се дава и набор от съдебна практика, подобна на тази от самото състезание. Краткото време, което студентите имат за подготовка е с цел да се разбере дали могат да обработят дадения казус и да стигнат до верни за-

ключения. Селектират се 4 човека и 2 резерви.

Александра ни обяснява подробно: „Получаваме един казус, който е около 10 страници, описание на фактите, проблемите и около 700 страници допълнителен материал с решения, статии и правото на ЕС. От състезателите се очаква да се запознаят с правото и да го приложат към този казус под формата на писмена защита, която трябва да е около 10 страници и да представя позицията на ищец и на ответник. Един месец се отделя на написването на писмените защиты, които след като се предадат, трябва да се компилира една устна пледоария. Ищецът има 20 минути да представи своята пледоария, като ищец обикновено първия ден са двама човека – те представят 2 или 3 въпроса. Втория

ден всички трябва да представят позицията на ищеца и на ответника и пак имат 20 минути. Става въпрос за много сериозна дисциплина на говорене, много ясно формулиране на проблеми и съответно на отговорите, защото съдът не е пасивен. Той не седи просто да слуша, а задава въпроси през абсолютно цялото време.“

Допълва, че това, което получават състезателите от тренировките е нещо много по-различно от това, което получават от юридическото си образование, защото то е пасивно – пред теб се изправя един лектор, който ти дава знания. Тук те са активния елемент. Според нея това е проблем не само на българското образование - предварително да получиш много теоретични знания и да имаш малко време да работиш по практиката. Твърди, че тези състезания помагат на студентите да се сблъскат в ранен етап с проблемите на практиката. Там им се налага да мислят по съвсем различен начин и имат възможността да кое е важното в случая.

Донка сподели как протича подготовката: „Отнема доста време, доста е сериозна. Най-напред работим по писмените си защиты. След като ги предадохме, започнахме да тренираме, да пледираме пред треньорите ни.

Имаше и гост оценители, които идваха, за да ни дадат отзивите си. Беше наистина доста изтощавашо. Постоянно се появяват нови аргументи, нещата еволюират, общо взето никога не си с това, с което си тръгнал. Но при нас се получи добре, защото се сработихме като отбор. И се харесваме, отделно от състезанието, така че тренировките бяха приятни, освен натоварващи.“

Деян допълни, че тренировките са това, което се очаква от тях на самото състезание – именно една дискусия на проблема със съда: „Тренировките бяха с нашите треньори, които с помощта на външни лица ни помагаша с аргументи, с реторика. Трябва да се наблюдават много неща – eye contact, език на тялото, които ние за 3 месеца колкото можахме овладяхме. Прогресът накрая беше дори плашещ.“

Целта е максимално да се доближат до това, което наистина ще се случи там - ще се изправят пред имена от правото на Европейския съд – професори от престижни правни университети, служители от съда на ЕС. Ще бъдат прекъсвани от съда, ще им бъдат задавани въпроси по това, което говорят, за да бъде доизяснено или да бъдат поставени в малко по-затруднено положение, за да се види как реагират в тази ситуация.

Донка добавя, че когато трябва да защитиш една позиция, но нямаш възможност нито времево, нито чисто аргументативно, трябва да решиш кои моменти от позицията си може да изоставиш за сметка на някои други, на които да наблегнеш: „Няма да намериш едно решение и да ти кажат: „Това е правилния отговор, прочетете решението.“ Винаги може да има позиция от другата страна и съдиите ти го напомнят.“

Деян споделя, че най-много му е харесал казуса, с който са се занимавали на това състезание, защото е нещо ново за съда на ЕС и наистина имаш поле за изява на творческа мисъл.

В състезанието винаги се поставят актуални въпроси пред съда. Много често става въпрос за висящи дела, по които предстои да бъде изградено решение.

За първо място наградата е посещение в Кеймбридж и посещение във Върховния съд в Лондон, както и в една от адвокатските им колегии за около 7 до 10 дни. За второ място се получават книги, чиято тема е свързана с правото на ЕС. Същата е наградата и за най-добра писмена защита. Най-добрите оратори отиват на кратък стаж в съда на ЕС, при българския съдия г-н Арабаджиев или при генералния адвокат на Великобритания.

Донка споделя впечатленията си от състезанието така: „Както казва нашият декан: много е важно да „си свериш часовника“ с другите факултети. В това състезание има отбори предимно от централна и източна Европа, с изключение на белгийския отбор, но той също е съставен от студенти от тези части на Европа, които учат там. Беше интересно да си поговориш с изтъкнати личности в областта на европейското право и беше доста ценно това, че те слушат и ти обръщат внимание. Обратната връзка, която ни даваха след като пледирахме, също беше много полезна. Впечатленията са ми доста добри, Грузия е хубава страна.“

Деян допълва, че на моменти е изпитвал доста адреналин: „Самото състезание е динамично, изисква да се нагодиш към ситуацията, бързо да реагираш и мислиш. Бих казал, че подобни състезания пристрастяват. Сега планираме да се пробваме за още едно. Цялостното преживяване е страхотно. Препоръчвам ги на всеки студент.“

Отборът изказва благодарности на ректора на Софийския университет, който много им е помогнал и е съдействал за поемане на всички разходи, свързани със състезанието, както и за предоставяне на зала в университета, в която да тренират.